

בש"פ 5875/19 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 5875/19

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק
המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו (השופט י' לוי) במ"ת 18685-06-19 מיום
4.9.2019

תאריך הישיבה: י"ח באלול התשע"ט (18.9.2019)

בשם העורר: עו"ד מיטל אורשלם

בשם המשיבה: עו"ד אושרה פטל רוזנברג

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופט י' לוי) במ"ת 18685-06-19 מיום 4.9.2019, בה הורה על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו.

2. ביום 10.6.2019 הוגש נגד העורכת אישום המייחס לו ריבוי עבירות אונס, מעשה סדום, תקיפת בת זוג בנסיבות מחמירות ואיומים. הכל כנגד זוגתו אִם שתי בנותיו הפעוטות, אזרחית אוקראינית, אשר נישאה לעורך בשלהי שנת 2015 (להלן: המתלוננת) והתגוררה עמו בבית הוריו בישראל.

3. לפי המתואר בכתב האישום, במשך כשלוש וחצי שנים הלך העורך אימים על המתלוננת, תוך שהוא תוקף אותה פיזית ומינית באכזריות. כך מתואר, בין היתר, כי העורך כיוון אקדח דרוך לעבר המתלוננת ואיים שירה בה; כי באחד מן הימים בעט הוא בבטנה לאחר ניתוח קיסרי, ואיחל שהתפרים יפתחו ויביאו למותה; וכי במועד אחר סטר לה בחוזקה על פניה. כמו כן, מתאר כתב האישום כיצד נטל העורך מכספה של המתלוננת, אשר נשלח אליה מאוקראינה, ומשבקשה אותה חזרה היכה אותה בצלעותיה בעוצמה שהותירה המטומות באזור החזה. עוד מתואר כיצד, באחת מן הפעמים, תפס העורך בחוזקה באצבע המורה של המתלוננת וסובב אותה עד אשר נשברה. יודגש, כי אלו הם רק חלק מהאירועים האלימים אשר מגולל כתב האישום.

בנוסף על מעשי האלימות המתוארים לעיל, כתב האישום מייחס לעורך גם סדרה של תקיפות מיניות שביצע במתלוננת. כך, בין היתר, מיוחסות לעורך מספר עבירות אינוס שעה שבעל את המתלוננת שלא בהסכמתה החופשית, תוך שהוא מאיים לפגוע בה ובבנותיהם. כמו כן, מיוחסות לעורך מספר עבירות של מעשה סדום שביצע במתלוננת שעה שכפה עצמו עליה בניגוד לרצונה, באלימות ותוך התעלמות מוחלטת מתחנוניה ומבכייה.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של העורך עד לתום ההליכים נגדו. ביום 6.8.2019 התקיים דיון בבקשת המעצר, במהלכו הסכימה ב"כהעורך לקיומן של ראיות לכאורה, תוך שהיא טוענת נגד עוצמתן ונגד תסקיר שירות המבחן ששלל חלופת מעצר.

ביום 9.8.19 ניתנה החלטת בית המשפט קמא שקבע כי עוצמת הראיות לכאורה ביחס לעבירות האלימות, גבוהה, שכן ישנם חיזוקים התומכים בגרסת המתלוננת, ואילו באשר לראיות לכאורה הנוגעות לעבירות המין עוצמת הראיות אינה גבוהה בשל העדר חיזוקים לגרסת המתלוננת. כמו כן ביקר בית המשפט את העובדה ששירות המבחן ייחס משקל להכחשת העורך את המיוחס לו. לצד זאת הורה בית המשפט על עריכת תסקיר נוסף, שלישי במספר, כדי לבחון את האפשרות להמיר את מעצר המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני.

5. בתסקירו השלישי בעניינו של העורך, מיום 22.8.2019, הבהיר שירות המבחן כי מסוכנתו של העורך מבוססת על הערכה כוללת של מאפייני אישיותו, וכי ההתרשמות מן המפקחים שהוצעו, לא התבססה בלעדית על אי-ידיעתם את השפה העברית, אלא על הערכה כי אין ביכולתם להשפיע על העורך ולזהות את קשייו. לסיום הודגש כי במקרים שכאלה בין בני זוג, מעצר בפיקוח באזוק אלקטרוני לא מהווה חלופה מתאימה.

6. ביום 29.8.2019 הוגש לבית המשפט קמא תסקיר בנוגע למצבן של המתלוננת ובתם הבכורה של בני הזוג, השוהות (יחד עם הבת הנוספת) במקלט לנשים מוכות. צוין כי מצבן של השתיים מורכב והן מציגות סימפטומים של טראומה, כגון: הפרעות שינה, חוויית איום מתמשכת, חרדות ותגובות סוערות. כן צוין כי המתלוננת נמצאת בהליך בירור רפואי בחשד למחלה קשה. מכאן הערכת העובדת הסוציאלית כי המתלוננת אינה בשלה לצאת לדרך עצמאית, והיא ובנותיה תשארנה במקלט בחצי השנה הקרובה.

7. ביום 4.9.2019 ניתנה ההחלטה מושא ערר זה. בית המשפט סבר כי בשים לב לעוצמת האלימות, מהות ואופי עבירות המין, תדירות המעשים והישנותם על-פני תקופה ממושכת, נשקפת מהעורר מסוכנות המצויה ברף גבוה. בית המשפט סמך ידו על ממצאי שירות המבחן שהתרשם כי העורר אינו מסוגל לבחון את התנהגותו ולהבין כיצד זו משפיעה על סביבתו, כמו כן קשיי העורר לייחס חשיבות לצרכי המתלוננת ובנותיהם. כן עמד על התרשמות שירות המבחן כי העורר מתקשה להכיר בקשייו באופן המוביל לסיכון להישנות התנהגותו התוקפנית במסגרת זוגית ומשפחתית, ומשכך נמצא שאין במעצר בדרך של פיקוח אלקטרוני כדי לאיין את מסוכנותו. בשים לב לאמור לעיל, ולאחר שדחה את טענת ב"כ העורר כי שהיית המתלוננת במקלט לנשים מוכות מנטרלת על מסוכנות פוטנציאלית כלפיה, ולאחר שעמד על הסכנה בהחמרת מצבה הנפשי והגופני הרעוע של המתלוננת מעצם שחרורו של העורר לחלופת מעצר, הורה בית המשפט על מעצר העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

8. כנגד החלטה זו מכון הערר שלפניי. בערר נטען כי שגה בית המשפט המחוזי בהחלטתו, שעה שלא התייחס לקביעה באשר לעוצמת הראיות לכאורה בנוגע לעבירות המין המיוחסות לעורר. כמו כן נטען לליקויים שונים בתסקירי המבחן שניתנו בעניינו של העורר. עוד טוען העורר, כי בעניינו סטה בית המשפט קמא מהמקובל בפסיקה באשר לבחינת מסוכנותו של נאשם, לצורך החלטה על מאסרו עד תום ההליכים.

9. בדיון לפניי טענה באת כוח העורר כי אמנם הוגשו ארבעה תסקירים בעניינו של העורר אך שירות המבחן נפגש עמו פעם אחת בלבד, ועם המפקחים המוצעים, פעמיים. נטען כי רף הראיות לעבירות המין אינו ברף הגבוה, וכי המתלוננת שוהה במעון לנשים מוכות, דבר המאיין את מסוכנותו כלפיה. כן נטען שהמתלוננת היא אזרחית אוקראינה ויכולה לחזור לשם. העורר מבקש לשוב ולשקול חלופת מעצר, ובפרט חלופה בהוסטל עמותת אכפת.

באת כוח המדינה ציינה בתגובה כי הוגשו ארבעה תסקירים בעניינו של העורר, ונבחנו שתי חלופות, אך השירות עמד בהערכתו העקבית השלילית כלפי העורר בשל מסוכנותו, ועל כן לא היה מנוס מההחלטה על מעצרו. נטען כי המתלוננת אינה זו שצריכה לחיות תחת מגבלות בגלל העורר.

10. בהתאם לסעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים, בית משפט לא יצווה על מעצרו של נאשם עד תום ההליכים המשפטיים נגדו אלא אם נוכח כי "לא ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור". בהתאם לכך על בית המשפט לבחון בכל מקרה, בהתאם לנסיבותיו, האם קיימת חלופת מעצר שתפיג את מסוכנותו של הנאשם (בש"פ 5309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.5.2005); בש"פ 3150/15 מדינת ישראל נ' פלוני (12.5.2015), להלן: ענין פלוני).

11. בעניינו לא שלל בית משפט קמא על הסף אפשרות של חלופת מעצר. לא פחות מארבעה תסקירים נערכו בעניינו של העורר. דא-עקא, שבכל התסקירים, שבחנו שתי חלופות, לא נמצא כי בחלופה ובמפקחים המוצעים יש כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר. השאלה בעניינו אינה אפוא האם ניתן לשחרר את העורר לחלופת מעצר, אלא האם הייתה הצדקה לשלילת חלופות המעצר שנבחנו. נוכח שורה של תסקירים שליליים, נחרצים ועקביים, בעניינו של העורר, בדיון לא ראה בית משפט קמא מנוס ממעצר העורר.

אמנם תסקיר שירות המבחן אינו חזות הכל, אך כפי שנפסק לא פעם, על מנת לסטות מהמלצה שלילית של

שירות המבחן, ובמיוחד המלצה שלילית כה עקבית כבעניינו, נדרשים טעמים טובים וכבדי משקל (בש"פ 3830/09 ידאעי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (17.5.09); בש"פ 3253/10 מדינת ישראל נ' אריאל אזיב, פסקה 11 (3.5.2010); ענין פלוני, פסקה 10). טעמים כאלה אינם קיימים במקרה דנן

12. המעשים המיוחסים לעורר חמורים מאוד, הן עבירות האלימות והן עבירות המין, ודי בכל אחת מקבוצת העבירות כדי להצדיק מעצר עד לתום ההליכים בהעדר חלופה שיש בה כדי לאיין את מסוכנותו. בצדק העירה באת כוח המדינה, כי אין להטיל על המתלוננת את נטל נטרול מסוכנותו. מקוממת במיוחד לענין זה הטענה כי בידי המתלוננת לאיין את המסוכנות על ידי כך שתשוב לארצה. לכך יש להוסיף את הערכת שירות המבחן בדבר השפעת שחרורו של העורר לחלופת מעצר על המתלוננת העלולה ליצור אצלה מצוקה רגשית וגופנית (ראה בענין פלוני, שם).

13. אשר על כן הערר נדחה.

ניתנה היום, י"ט באלול התשע"ט (19.9.2019).

ש ו פ ט